

Держава та регіони

рад, у тому числі у сфері зовнішніх, перш за все, економічних відносин регіону. Повноваження регіонів та інститутів державного управління щодо розробки та реалізації зовнішньоекономічної стратегії слід визначити в новому Законі України "Про засади державної регіональної політики". У сучасних умовах регіони набувають все більшої ваги у сфері зовнішніх відносин, тому є нагальна потреба в удосконаленні системи державного управління в цьому напрямі.

Література

1. Указ Президента України "Про Концепцію державної регіональної політики" № 341/2001 від 25.06.2001 р.
2. Кіш Є. Новий статус на нових кордонах. Феномен євро регіонів у XXI столітті / Є. Кіш // Політика і час. – 2005. – № 4. – С. 82–90.
3. Косолапов Н.А. Глобализация: Территориально-пространственный аспект / Н.А. Косолапов // Мировая экономика и международные отношения. – 2005. – № 6.
4. Лексин В.Н. Государство и регионы: Теория и практика государственного регулирования территориального развития / В.Н. Лексин, А.Н. Швецов. – М., 1997.
5. Лендьел М. Институційний механізм реалізації регіональної політики в країнах Центрально-Східної Європи / М. Лендьел // Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України. – К. : Логос, 2000.
6. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія / Н. Мікула. – Л. : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
7. Тоффлер О. Створення нової цивілізації. Політика третьої хвилі / О. Тоффлер, Г. Тоффлер // І. – 2000. – № 19. – С. 21–25.
8. At the eastern border of the European Union. Edited by Filepne dr. Nagy Eva. – Nyiregygaza, 2005.

УДК 351.751

ОПТИМІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЮ СФЕРОЮ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Кіянка І.Б.

кандидат політичних наук, доцент

Кузнєцов Е.В.

здобувач

Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України

Annotation

Questions are examined in relation to reformation in Ukraine of the institutsiynoy state control system in the sphere of telecommunications and informatization.

Анотація

Розглянуто питання щодо реформування в Україні інституційної системи державного управління у сфері телекомунікацій та інформатизації.

Ключові слова

Державне управління, політична стабільність, інформаційне суспільство.

І. Вступ

Успішне використання інформаційних та комунікативних технологій у всіх сферах буття суспільства стало реальністю. Інформація поступово не лише перетворюється на товар, а й стає головним засобом суспільного виробництва. Від спроможності держави запропонувати ефективну державну політику в інформаційній сфері, прозорий та відкритий механізм державного управління, залучити громадян до прийняття соціально важливих рішень, сприяти становленню ефективних суспільних комунікацій та демо-

кратичних стандартів у наданні інформаційних послуг залежить розвиток країни в майбутньому та її політична стабільність. Крім того, сучасний стан розвитку інформаційних мереж не залишає жодній країні шансу на ізольованість, вимагає володіння навичками і стандартами для організації ефективних комунікацій. Потреби широкомасштабного впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій у різні сфери життя, створення сучасної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури з метою переходу до інформаційного суспільства в Україні, так само як і в інших країнах, передбачають вироблення відповідної позиції держави з цих питань, створення нею економічних, правових та організаційних передумов для розвитку цих процесів. Однією з таких умов є розроблення в країні адекватних інституційних засад управління як у сфері телекомунікацій та інформатизації зокрема, так і в інформаційній сфері в цілому, з урахуванням сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства.

Створена в Україні інституційна система державного управління у сфері телекомуні-

кацій та інформатизації не свідчить про усвідомлення державою стратегічного значення створення сучасної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури з метою побудови інформаційного суспільства. Некерованість процесів інформатизації в країні, відхід від вироблених і прийнятих принципів державного управління інформатизацією, недоліки механізмів координації, формування та коригування Національною програмою інформатизації, безумовно, не сприяли консолідації зусиль суспільства на виконання завдань, які постають перед державним управлінням щодо організації діалогу влади і суспільства, підвищення якості державної політики з урахуванням думки громадськості, забезпечення конституційного права громадян на інформацію та участь в управлінні державними справами, інституалізації суспільних комунікацій, унеможливлення монополізму на інформаційні джерела тощо. Крім того, існуюча система органів державного управління інформаційною сферою загалом не враховує основних сучасних та перспективних тенденцій розвитку інформаційного суспільства, зокрема до технологічної, економічної та інших різновидів конвергенції в інформаційній сфері, що зумовлено поширенням новітніх цифрових технологій. У зв'язку із цим причин особливої актуальності серед проблем організаціїного забезпечення цього суспільного поступу набуває проблема реформування існуючої системи органів державного управління інформаційною сферою в Україні, її адаптації до сучасних умов розвитку інформаційного суспільства. Підвищення ефективності використання інформаційних технологій та національних інформаційних ресурсів для забезпечення виконання завдань стратегії розвитку держави безпосередньо залежить від системи державного управління інформаційною сферою.

З огляду на вищезазначене, цілком закономірно, що останнім часом питанням дослідження інституціональних засад державного управління телекомунікаціями та інформатизацією приділяється значна увага в науковій літературі, зокрема, такими авторами, як: І. Арістова, В. Брижко, Ю. Бурило, В. Фурашев, О. Фурашев, В. Цимбалюк, М. Швець та інші.

II. Постановка завдання

Мета статті – розглянути питання щодо реформування в Україні інституційної системи державного управління у сфері телекомунікацій та інформатизації.

III. Результати

На активізацію рівня реального державного управління інформаційною сферою спрямовані заходи нещодавньої реорганізації Державного департаменту з питань зв'язку та інформатизації шляхом створення

на базі управління інформатизації цього Департаменту Державного комітету інформатизації України як центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Міністром транспорту та зв'язку. Погоджуючись, у принципі, з тим, що саме відокремлення функцій державного управління інформаційною сферою від інших та їх конкретизація дають змогу підвищити рівень реального державного управління інформаційною сферою, проте не можемо погодитися з формою його запровадження (у вигляді комітету) та сферою його відповідальності, яка зводиться виключно до процесів інформатизації. Критеріями ефективної роботи новоствореного органу мають стати такі показники, як: кількість комп'ютерів та користувачів мережі Інтернет (у тому числі із широкосмуговим доступом), а також динаміка зниження вартості трафіка, частка сектора інформаційних технологій у ВВП та поліпшення позицій країни в міжнародних рейтингах електронної та мережевої готовності.

По-перше, стратегічна важливість питань побудови інформаційного суспільства диктує необхідність визнання державою завдань розвитку інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури та розбудови інформаційного суспільства як найважливіших пріоритетів державної соціально-економічної політики. Це означає забезпечення можливості здійснення впливу органом, відповідальним за реалізацію державної політики інформатизації, на формування всієї соціально-економічної політики в країні, тобто передбачає можливість безпосередньої участі у виробленні урядової політики. Статус державного комітету, агентства чи комісії не дає такої можливості, адже голови цих органів не входять до складу Кабінету Міністрів України, відтак, подібні органи беруть участь у виробленні урядової політики лише опосередковано (вносячи пропозиції щодо формування державної політики відповідним членам Кабінету Міністрів України) [9], що не може задовольнити потреби державної політики інформатизації. Єдиним прийнятним форматом подібного органу державного управління може бути лише Міністерство як головний (провідний) орган у системі центральних органів виконавчої влади в забезпеченні впровадження державної політики у визначеній сфері діяльності. При цьому слід відзначити, що статус Міністерства не звужений до здійснення виключно галузевого управління, а передбачає також здійснення міжгалузевого (функціонального) управління з питань, віднесених до його компетенції [3, с. 68].

По-друге, цей орган центральної виконавчої влади має бути об'єктивним і незалежним, міжгалузевим та міжрегіональним,

підпорядковуватися Кабінету Міністрів України. Враховуючи важливість цього напрямку життєдіяльності суспільства на сучасному етапі розвитку, цей орган центральної виконавчої влади повинен бути підзвітний не тільки Кабінету Міністрів України, а й Верховній Раді України [11, с. 74].

По-третє, розбудова сучасної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури в умовах, коли спостерігається тенденція до технічної конвергенції телекомунікаційних та інформаційних технологій [2, с. 205], об'єктивно передбачає здійснення збалансованого та чітко скоординованого державного управління як телекомунікаційною галуззю, так і сферою інформатизації, передусім на рівні технічної політики. Отже, саме специфіка об'єкта управління вимагає здійснення державного управління єдиним суб'єктом управління, інакше кажучи, поєднання функцій державного управління телекомунікаціями та інформатизацією в єдиному управлінському центрі. Враховуючи тенденції до технічної конвергенції засобів телекомунікацій та інформатизації, шляхом об'єднання органів управління телекомунікаціями та інформатизацією свого часу пішли деякі країни, які сьогодні швидко розвивають сектор інформаційно-телекомунікаційних технологій. Наприклад, Індія в 1999 р. об'єднала міністерство зв'язку та міністерство інформаційних технологій [12, с. 20]. Здійснення державного управління інформатизацією у відриві від телекомунікацій, на наш погляд, є необґрунтованим. Зважаючи на вищезазначене, можна погодитися з експертами ринку телекомунікацій та інформаційних технологій, які наголошують на необхідності поділу Міністерства транспорту та зв'язку на два окремих міністерства [8, с. 12]. В Україні має бути створене Міністерство зв'язку та інформатизації, яке б здійснювало державне управління телекомунікаціями та інформатизацією. Саме цей орган і має виконувати обов'язки центрального органу виконавчої влади в галузі зв'язку (ЦОВЗ), визначені Законом України "Про телекомунікації" [6, ст. 155], та реалізовувати положення Закону України "Про Концепцію Національної програми інформатизації" [4, ст. 182] і Закону України "Про Національну програму інформатизації" [5, ст. 181]. Разом з тим створення окремого міністерства не дасть особливої користі, якщо його діяльність буде зосереджена на реалізації Закону України "Про телекомунікації" та Національної програми інформатизації. Це має бути якісно нове міністерство, основою роботи якого стала б реалізація програм державної підтримки розвитку виробництва інформаційно-телекомунікаційних технологій, економічне стимулювання інноваційних проєктів у цій сфері, зокрема, за допомогою

важелів субсидування, пільгового кредитування, цільового інвестування в інноваційні проєкти у зазначеній сфері.

Як показав час, вирішення багатьох питань у галузі телекомунікацій, передусім тих, що пов'язані з економічними та деякими організаційними аспектами функціонування цієї галузі та її суб'єктів, в умовах сучасної України вимагають дещо інших підходів до побудови органів державного управління телекомунікаціями. Так, зі слів одного з авторів Закону України "Про телекомунікації" Ю. Луценка під час парламентських слухань [7, с. 58–59], можна зрозуміти, що проблеми, пов'язані з ліцензуванням діяльності в галузі телекомунікацій, стали однією з причин створення ще одного державного органу в цій галузі – Національної комісії з питань регулювання зв'язку (НКРЗ) з широкими регуляторними повноваженнями.

Так, ЦОВЗ виконує державно-управлінські функції, пов'язані з реалізацією технічної політики в галузі зв'язку, а НКРЗ вирішує питання переважно адміністративного та економічного характеру, такі як ліцензування, тарифне регулювання, нагляд і контроль за дотриманням законодавства у сфері телекомунікацій. Для вирішення цих питань більше підходить колегіальний принцип діяльності органу управління, що гарантує об'єктивність та неупередженість, а також захист від проявів корупції в діяльності цього органу.

При цьому потрібно відзначити, що, незважаючи на термінологічне розмежування в Законі України "Про телекомунікації" понять державного управління і регулювання, НКРЗ слід вважати органом державного управління, адже до його повноважень входять ліцензування та реєстрація, здійснення нормативного регулювання діяльності операторів та провайдерів телекомунікацій, нагляду і контролю у сфері телекомунікацій, які традиційно асоціюються з формами та методами державного управління. Саме поняття "регулювання" в адміністративно-правовій науці розглядається лише як одна із загальних функцій державного управління. Тому обидва органи здійснюють державне управління у сфері телекомунікацій, щоправда, різними методами і в різних формах.

Розглядаючи питання регулювання у сфері телекомунікацій та інших галузях інформаційної діяльності, не можемо обійти увагою вже порушене питання технологічної, або як її ще часто називають, цифрової конвергенції та її наслідків для подальшого розвитку всієї інформаційної сфери та побудови організаційно-правових засад державного управління (у частині, що стосується регулювання) цією сферою в Україні [1, с. 278].

Річ у тім, що конвергенція телекомунікаційних та інформаційних технологій стосується не тільки самих галузей зв'язку, виробництва засобів телекомунікації та інформа-

тизації, виробництва програмного забезпечення тощо. Конвергенція в повному сучасному розумінні цього терміна, як свідчать сучасні тенденції розвитку інформаційного суспільства в розвинутих країнах світу, безпосередньо відноситься до галузі телерадіомовлення, а також виробництва та надання інших мультимедійних інформаційних продуктів і послуг. Зауважимо, що мова тут йде не лише про технологічну конвергенцію, а й про інші рівні конвергенції, зумовлені нею, передусім економічну (ринкову й корпоративну) конвергенцію та конвергенцію в державному регулюванні інформаційною сферою, що вже наявні в багатьох передових країнах світу, а в перспективі можливі і в Україні.

Технологічна конвергенція відбувається на рівні як мереж передачі даних, так і технічних пристроїв, призначених для отримання та обробки цих даних споживачами. Раніше, до широкого впровадження новітніх цифрових технологій обробки та поширення інформації, для надання послуг голосового зв'язку і трансляції телерадіопрограм використовувалися різні телекомунікаційні мережі, а сьогодні таке чітко розмежування зникає. Так, з розвитком мережі Інтернет все більше телерадіоорганізацій почали надавати доступ до своїх телерадіопрограм не лише шляхом трансляції через ефірні або кабельні телемережі, а й через надання доступу до своєї аудіовізуальної продукції в Інтернеті через звичайні телефонні мережі. Таким чином з'явилася Web TV. З упровадженням новітніх стандартів IPTV та поширенням технологій широкошумового доступу телерадіомовлення в мережі Інтернет отримує потужний імпульс для розвитку і стане буденним явищем. Розширення мереж мобільного зв'язку 3-го покоління UMTS (W-CDMA) та покоління 3.5 HSDPA дає операторам мобільного зв'язку можливість надавати не лише послуги голосового зв'язку, а й послуги швидкісної передачі інших видів даних, зокрема аудіовізуальної інформації, доступ до телерадіопрограм. Таким чином з'являється мобільне телебачення. Сьогодні воно вже існує в США, Великобританії, Німеччині. Нещодавно мобільне телебачення було протестоване в Білорусі.

Зрештою, через звичайні кабельні й волоконно-оптичні мережі (FTTH) оператори можуть забезпечувати не лише трансляцію телерадіопередач, а й надавати телекомунікаційні послуги, такі як доступ до мережі Інтернет і послуги телефонного зв'язку.

Ринкова конвергенція зумовлена технічною конвергенцією і виражається в тому, що одні й ті самі суб'єкти господарської діяльності ведуть свою економічну діяльність одразу на декількох різних ринках послуг. Так, вже згадані компанії – оператори кабельних мереж можуть одночасно надавати як пос-

луги кабельного телебачення, так і доступ до мережі Інтернет, а інколи і послуги телефонного зв'язку, тобто різні за змістом послуги, які підпадають під різні режими правового регулювання. Приклади цього є і в Україні (компанія "Воля" надає послуги кабельного телерадіомовлення і широкошумового доступу до мережі Інтернет у Києві, Львові, Чернівцях та інших містах України). Оператори мереж мобільного зв'язку 3-го покоління також можуть працювати як на ринку зв'язку, так і телерадіомовлення.

На фоні технологічної конвергенції в останнє десятиріччя активно відбуваються злиття та поглинання між компаніями, що працюють на ринках телекомунікаційних послуг, телерадіомовлення, виробництва аудіовізуальної продукції (так званого контенту). Це ще один аспект економічної конвергенції, яку іноді називають ще корпоративною. Прикладів тут можна навести чимало, зокрема придбання іспанською телекомунікаційною компанією Telefonica телевізійної компанії Endemol, французькою телекомунікаційною компанією Vivendi кіностудій та ін. Яскравий приклад – корпорація Time Warner, до складу якої входять компанії AOL (доступ до мережі Інтернет, інтернет-послуги зокрема, ICQ, тощо), Time Warner Cable (оператор кабельних мереж, надання послуг кабельного телебачення, послуг цифрового зв'язку VoIP), Turner Broadcasting Systems (мережа телерадіоканалів CNN, TNT), HBO (телерадіомовна мережа, послуги платного телебачення, відео на замовлення (Video-on-Demand) та ін.), кіностудії Warner Brothers, New Line Cinema. Після придбання компанією NTL оператора мобільного зв'язку Virgin Mobile ця група компаній зможе надавати своїм клієнтам цілий пакет комунікаційних послуг, що включатимуть кабельне телебачення, мобільний і фіксований телефонний зв'язок та доступ до мережі Інтернет на території Великобританії. Таким чином, відбувається створення потужних інтегрованих комунікаційних компаній, присутніх одразу на ринках послуг зв'язку, телерадіомовлення, виробництва аудіовізуальної продукції [10, с. 5].

На фоні зазначених процесів у провідних країнах світу відбувається переосмислення підходів до різних аспектів регулювання у сферах телекомунікацій, телерадіомовлення, виробництва та розповсюдження аудіовізуальної продукції з урахуванням вищезгаданих тенденцій конвергентного розвитку цих сфер. Одним з основних результатів цього переосмислення в багатьох передових країнах світу, зокрема таких як Італія, Великобританія, Австрія, Австралія, ПАР, стало реформування системи державних органів регулювання телекомунікаціями та телерадіо-

Держава та регіони

мовленням у напрямі створення так званих “конвергентних органів регулювання”.

Так, в Італії ще в 1997 р. був створений незалежний регуляторний орган – Communications Regulatory Authority (Agcom) із широкими повноваженнями у сфері телекомунікацій і телерадіомовлення, а також, що цікаво, видавничій сфері. Як зазначено на офіційному веб-сайті цього органу, італійський парламент, приймаючи відповідний закон, створив його саме як “конвергентний регуляторний орган”.

Ще одна потужна європейська держава – Великобританія створила Office of Communications (Ofcom) в 2003 р. також як конвергентний регуляторний орган, передавши йому повноваження аж п'яти державних органів (Broadcasting Standards Commission, Office of Telecommunications, Independent Television Commission, Radio Authority, Radicommunications Agency), які раніше здійснювали регулювання телекомунікаціями, використанням радіочастотного ресурсу й телерадіоінформаційним простором.

Аналогічним шляхом пішла й Австралія, яка, прийнявши Australian Communications and Media Authority Act 2005, створила у 2005 р. Australian Communications and Media Authority (ACMA) на базі Australian Communications Authority – органу регулювання у сфері телекомунікацій та Australian Broadcasting Authority – органу регулювання телерадіомовлення.

Потрібно зазначити, що вищеперелічені країни, створюючи конвергентні органи регулювання, не винайшли чогось абсолютно нового, а просто пристосували до сучасних умов інформаційного суспільства давно відомий досвід таких країн, як США та Канада, в яких подібні органи працюють упродовж багатьох десятиліть. Так, у США Federal Communication Commission (FCC) існує ще з 1934 р., а в Канаді Canadian Radio-television Telecommunications Commission (CRTC) – з 1968 р. Можна зазначити, що процеси конвергенції просто підтвердили прогресивність північно-американської системи органів управління телекомунікаціями й телерадіомовленням у сучасних умовах.

Історично так склалося, що в США та Канаді регулювання телекомунікаціями та телерадіомовленням здійснювалося єдиним органом ще до появи цифрових технологій та ознак сучасної конвергенції. Втім, це ще не означає, що між цими галузями не було нічого спільного. Так, наприклад, радіочастотний ресурс (далі – РЧР) використовувався як для потреб радіозв'язку, так і для радіомовлення, а згодом – і для телебачення. Саме в поєднанні управління користуванням радіочастотного ресурсу для потреб зв'язку та телерадіомовлення в особі одного єдиного органу полягає ще одна перевага таких конвергентних органів регулювання, адже що менше державних органів задіяно

в процесі управління користуванням РЧР, то простіший і більш злагоджений та скоординований сам процес.

Узагальнюючи основні риси вищеназваних конвергентних органів регулювання, які існують сьогодні в Європі та інших частинах світу, можна стверджувати, що вони являють собою колегіальні державні органи, наділені регуляторними повноваженнями стосовно використання радіочастотного ресурсу, телекомунікацій і телерадіомовлення. Втім, сфера регулювання ряду новостворених органів виходить за визначені рамки. Так, наприклад, австралійський АСМА регулює також деякі аспекти функціонування мережі Інтернет, а повноваження британського Ofcom, а саме одного з його комітетів – Content Board, поширюються на будь-які інформаційні продукти (так званий content – у перекладі з англійської “зміст”), які проходять через телекомунікаційні мережі. Останнє є відображенням на регуляторному рівні тих нових видів інформаційних продуктів і послуг, передусім великого різноманіття мультимедійних аудіовізуальних продуктів, що є результатом розвитку цифрових технологій і цифрової конвергенції.

Після всього сказаного виникає природне запитання: який стосунок до цієї конвергенції має Україна? Адже ми поки що відстаємо від вказаних країн за рівнем розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій, а відтак, і за мірою конвергенції. Відповідь проста. Описані вище тенденції розвитку інформаційного суспільства об'єктивно зумовлені розвитком науково-технічного прогресу та ринкової економіки і є невідворотними. Вони неодмінно невдовзі поширяться і в Україні, тому до них потрібно готуватися заздалегідь. Слід згадати, що, наприклад, Італія створила конвергентний регуляторний орган ще тоді, коли про саму конвергенцію говорили як про майбутнє у вузьких колах спеціалістів, розуміючи об'єктивні тенденції розвитку інформаційного суспільства та важливість їх урахування в державному управлінні інформаційною сферою.

Сьогодні в Україні регулювання в галузях телекомунікацій та телерадіомовлення здійснюються Національною радою з питань регулювання зв'язку та Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення. Реформування цієї системи в напрямі створення єдиного конвергентного органу регулювання електронними комунікаціями має здійснюватися не шляхом механічного їх об'єднання під одним дахом, а через створення на їх основі нового органу регулювання (Національної ради з питань електронних комунікацій). Організаційно-функціональна система цього органу має враховувати як ті питання, які є спільними для галузей зв'язку та телерадіомовлення і вимагають спільного,

узгодженого вирішення, наприклад: використання радіочастотного ресурсу, створення та розвиток телекомунікаційних мереж, у тому числі телерадіомереж, їх використання для потреб зв'язку та телерадіомовлення тощо, так і ті проблеми, які вимагають суто спеціалізованого підходу. Останнє, зокрема, стосується питань регулювання змістовного наповнення інформаційної продукції, що поширюється через телекомунікаційні мережі. Важливо також, щоб повноваження нового регуляторного органу щодо регулювання змістовного наповнення інформаційних продуктів не обмежувалась лише телерадіопрограмами, а поширювалися на будь-які інформаційні продукти, що проходять через телекомунікаційні мережі, в тому числі через мережу Інтернет.

Враховуючи досвід країн, які вже впровадили конвергентну модель регулювання, насамперед Великобританії та Італії, можна взяти за основу дворівневу систему побудови цього органу. Перший (верхній) рівень цього органу має забезпечувати колегіальне вирішення найбільш важливих питань, що одночасно стосуються як функціонування телекомунікацій, так і поширення через телекомунікаційні мережі інформаційних продуктів, зокрема телерадіопрограм. Це прийняття рішень щодо реєстрації та ліцензування діяльності в зазначених сферах, користування радіочастотним ресурсом, визначення тарифної політики, здійснення нормативно-правового регулювання, вирішення інших питань, щодо телекомунікацій і телерадіомовлення тощо. Другий рівень – це рівень спеціалізованих постійних та тимчасових колегіальних робочих органів, сформованих з представників першого рівня, які мають здійснювати підготовку та попередній розгляд пропозицій і проектів рішень перед винесенням їх на розгляд на перший рівень, а також виконувати суто спеціалізовані функції в галузях телекомунікацій і телерадіомовлення, поширення інших інформаційних продуктів. Один з таких органів повинен займатися питаннями регулювання змістовного наповнення телерадіоінформаційного простору, інших інформаційних продуктів, що поширюються через телекомунікаційні мережі, в тому числі через мережу Інтернет, інший – питаннями функціонування телекомунікаційних мереж, надання суто телекомунікаційних послуг. Загалом слід зазначити, що питання організаційно-функціональної побудови пропонованого нами конвергентного органу регулювання потребує окремого вивчення, адже варіантів тут може бути чимало.

Створення конвергентного органу регулювання дасть змогу забезпечити єдиний скоординований підхід до регулювання цілого комплексу електронних комунікацій, починаючи з функціонування телекомунікацій-

них мереж, надання телекомунікаційних послуг, які забезпечують обіг інформації, закінчуючи змістовим наповненням інформаційних продуктів, у тому числі телерадіограм, інших видів інформаційних продуктів, що передаються за допомогою телекомунікацій, у тому числі через мережу Інтернет. Це справить позитивний вплив на процес інтеграції різних телекомунікаційних мереж, зокрема на інтеграцію кабельних мереж, які зараз використовуються в Україні переважно для потреб кабельного телебачення з іншими телекомунікаційними мережами, що дасть змогу збільшити асортимент і рівень поширення телекомунікаційних та інформаційних послуг. Зменшення кількості органів регулювання спростить існуючу систему управління використанням РЧР. Від створення конвергентного органу регулювання виграють суб'єкти господарювання, які одночасно працюють на ринках телекомунікацій і телерадіомовлення. Створення такого органу може спрацювати як додатковий стимул для ринкової та корпоративної конвергенції для суб'єктів господарювання в галузях телекомунікацій та телерадіомовлення, що, у свою чергу, стимулюватиме збільшення інвестицій у зазначені галузі.

IV. Висновки

Підсумовуючи викладене, потрібно відзначити, що побудова в Україні інформаційного суспільства передбачає створення системи органів державного управління, адекватної тим завданням, викликам, які його розвиток ставить перед суспільством та державою. Потрібно зауважити, що реалізація вищевикладених ідей щодо створення Міністерства зв'язку та інформатизації, а також єдиного конвергентного органу регулювання – Національної ради з питань електронних комунікацій потребує реформування законодавства, що визначає організаційно-правові засади державного управління інформаційною сферою, передусім у частині, що стосується державного регулювання в галузях телекомунікацій, телерадіомовлення; заповнення прогалин у правовому регулюванні функціонування нових інформаційних середовищ, насамперед мережі Інтернет, нових видів інформаційних продуктів і послуг, що через них поширюються, вироблення організаційно-правових механізмів державного управління ними. В цих напрямках і повинні продовжуватися подальші наукові дослідження.

Література

1. Адміністративне право України. Академічний курс: у 2 т. / редколегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К., 2004. – Т. 1. – С. 278.
2. Е-будущее и информационное право / В.М. Брыжко, В.С. Цимбалюк, А.А. Орехов, О.М. Гальченко. – К., 2002. – С. 205.

3. Ведерніков Ю.А. Адміністративне право України / Ю.А. Ведерніков, В.К. Шкарупа. – К., 2005. – С. 68.
4. Закон України “Про Концепцію Національної програми інформатизації” від 04.02.1998 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1998. – № 27–28. – Ст. 182.
5. Закон України “Про Національну програму інформатизації” від 04.02.1998 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1998. – № 27–28. – Ст. 181.
6. Закон України “Про телекомунікації” від 18.11.2003 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2004. – № 12. – Ст. 155.
7. Луценко Ю. З матеріалів Парламентських слухань на тему: Стратегія розвитку телерадіоінформаційного простору України у Верховній Раді України 10 грудня 2003 р. – К., 2004. – С. 58–59.
8. Нужен Минсвязи Украины? // Computer World / Украина. – 2005. – № 6 (487). – С. 12.
9. Указ Президента України “Про систему центральних органів виконавчої влади” від 15.12.1999 р. № 1572/99.
10. Чернов А.А. Становление глобального информационного общества: проблемы и перспективы. – М., 2003. – С. 5, 38.
11. Фурашев В. Реалії Національної програми інформатизації / В. Фурашев, О. Фурашев // Правова інформатика. – 2005. – № 3 (7). – С. 74.
12. Dr. Manas Bhattacharya Growth and Development of the IT sector in India p. 20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ilo.org/public/english/region/asro/newdelhi/download/growdev.pdf.

УДК 351.851:352:37.014

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Кобченко Л.С.

аспірант Класичного приватного університету

Annotation

The author explores the conceptual approaches to the evaluation of possibilities of establishments of universal secondary education, determination of criteria of efficiency of work of establishments of universal secondary education is conducted, gives a shot to systematize the parameters of criterion evaluation of efficiency of management of establishments of universal secondary education in the article.

Анотація

У статті досліджено концептуальні підходи до оцінювання можливостей закладів загальної середньої освіти, визначено критерії ефективності роботи закладів загальної середньої освіти, зроблено спробу систематизувати параметри критеріального оцінювання ефективності управління закладами загальної середньої освіти.

Ключові слова

Управління, загальноосвітній навчальний заклад, критерій, оцінка, діяльність, освіта.

I. Вступ

Застосування критеріїв оцінювання в управлінні закладами загальної середньої освіти є дуже важливим аспектом удосконалення їх роботи. У деяких випадках це питання розглядається паралельно або перетинається з визначенням критеріїв ефективності роботи загальноосвітнього навчального закладу або його керівника.

II. Постановка завдання

Мета статті – провести оцінювання ефективності державного управління закладами загальної середньої освіти.

III. Результати

Питання державного управління у сфері освіти України стали предметом дослідження порівняно недавно. Так, різні аспекти цієї проблеми досліджували С.Б. Жарая, С.А. Калашникова, В.І. Луговий, В.К. Майборода, С.В. Майборода та інші. Проте державне управління якістю загальної середньої освіти як цілісний процес, наукова проблема не вивчалася. У педагогічних працях досліджували різні аспекти школознавства та управління загальноосвітньою школою Є.С. Березняк, В.І. Бондар, Л.І. Даниленко, Л.М. Калініна, М.І. Кондаков, В.І. Маслов, Н.П. Піщуплін, Н.М. Островерхова, П.І. Третьяков, П.В. Худомінський, Т.К. Чекмарьов, Т.І. Шамова, В.В. Шаркунова та багато інших.

Існує два основні способи, що дають змогу подолати труднощі вибору критеріїв: перший вимагає, щоб велика, складна проблема була визначена за допомогою таких самих широких критеріїв; інший спосіб полягає в тому, щоб поділити велику складну систему на невеликі групи і сконструювати додатні вузькі критерії для кожної групи [7, с. 199].

М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі пов'язують критерії ефективності роботи організації, перш за все, з виконанням керівником функції контролю. Вони зазначають, що